

НЕПЕРЕРВНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

CONTINUING PROFESSIONAL EDUCATION: FOREIGN EXPERIENCE

УДК 378 (44)

Наталія Мосьпан

ORCID iD 0000-0001-8610-7965

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри англійської філології та перекладу
Інституту філології,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Тимошенка, 13-б, 04212 Київ, Україна,
Monavik@ukr.net

Алла Дурдас

ORCID 0000-0001-6456-6108

старший викладач кафедри сучасних європейських мов,
Київський національний торговельно-економічний університет,
вул. Кіото, 19, 02000 Київ, Україна,
a.durdas@knute.edu.ua

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ФРАНЦІЇ

У статті наведено систему забезпечення якості вищої освіти Французької Республіки, розкрито особливості структури її системи; охарактеризовано діяльність національних агентств зовнішнього та внутрішнього оцінювання якості. Показано, що становлення французької системи оцінювання якості вищої освіти триває три десятиліття. Визначено періодизацію (чотири етапи) становлення системи забезпечення якості вищої освіти на основі реформування головного національного агентства з оцінювання якості. Охарактеризовано національні нормативно-правові документи регулювання забезпечення якості. Показано, що характерною рисою французької системи забезпечення якості вищої освіти є її підпорядкованість агентствам (ENQA та EQAR) на європейському рівні. Вона регулюється нормативно-правовими документами («Стандартами та рекомендаціями забезпечення якості в ЄПВО») на європейському рівні; низкою національних законів, зокрема Законом «Про фінанси» (2001 р.), Законом «Про свободу та відповідальність університетів» (2007 р.), Законом «Про вищу освіту та дослідження» (2013 р.); національними рекомендаціями та довідниками, які формують норми та процедури проведення оцінювання якості університетів. На національному рівні якість вищої освіти забезпечується шляхом зовнішнього оцінювання та внутрішнього самооцінювання закладів вищої освіти. Специфіка структури французької системи зовнішнього оцінювання якості полягає в різноманітності зовнішніх агентств та їхніх повноважень. Зовнішніми незалежними органами є Вища рада з оцінювання досліджень та вищої освіти (Hcéres), Генеральна інспекція державного управління освітою та навчанням (IGAENR), Комісія дипломованих інженерів (CTI), Комісія з оцінювання підготовки та дипломів у сфері менеджменту (CEFDG) та Консультативна національна комісія університетських технологічних інститутів (CCN-IUT). Національні агентства із зовнішнього оцінювання мають галузеву спрямованість та працюють у певному сегменті, спираючись на процедури внутрішнього контролю якості. Внутрішнє самооцінювання є обов'язковою процедурою для закладів вищої освіти, які видають дипломи, визнані державою.

Ключові слова: вища освіта; забезпечення якості; зовнішні агентства; система; Франція.

<https://doi.org/10.28925/1609-8595.2021.1.8>

Вступ. Сучасна система забезпечення якості французької вищої освіти є відносно новою. Вона виникла за часи П'ятої республіки (дата заснування 1958 р.) у 80-х роках ХХ століття та сформувалася під впливом світових змін – глобалізації та Євроінтеграції. Французька система забезпечення якості вищої освіти виникла під тиском потреби суспільства у виробленні єдиних освітніх стандартів для різноманітних національних закладів вищої освіти та в контролі оцінювання якості освітніх послуг. Євроінтеграційні процеси підсилюють потребу у створенні інститутів забезпечення якості вищої освіти на національному рівні. У результаті сформувалася система, схожа за структурою до системи забезпечення якості вищої освіти в ЄС, але з національною специфікою змісту та процедури оцінювання.

Огляд наукової літератури показує, що феномен забезпечення якості вищої освіти набуває глобального значення, приваблюючи увагу науковців зі всього світу. Останні публікації висвітлюють питання якості освіти у Франції (Paivandi, 2017), в Іспанії (Moledo et al., 2020), в Китаї (Kong et al., 2020), в Індії (Mulay et al., 2020), в країнах Азії (Daradjat, 2020; Abbas, 2020) тощо. Втім, **метою статті** є визначення структурних компонентів системи забезпечення якості вищої освіти Франції та аналіз їхньої національної специфіки. Франція є членом Європейського простору вищої освіти, тому її досвід є цінним для України.

Методологія дослідження полягає у використанні переважно системного підходу до вивчення автентичних науково-методичних матеріалів з теми дослідження.

Результати дослідження.

Систему забезпечення якості вищої освіти Франції визначаємо, слідом за Н. Моспан (Mospan, 2018a, p. 370; Mospan, 2018b, p. 232), на європейському та на національному рівнях (див. Рис. 1). На європейському рівні вона підпорядковується Європейській асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA) і Європейському реєстру агентств із забезпечення якості (EQAR), що сприяє розвитку співробітництва в галузі забезпечення якості в Європейському Союзі. Французьке Агентство з оцінювання досліджень та вищої освіти (AERES) стало повноправним членом Європейської асоціації забезпечення якості вищої освіти (ENQA), а також зареєстровано в Європейському реєстрі (EQAR), що гарантує відповідність його освітньої діяльності «Європейським стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти в ЄПВО». Ці інститути спрямовані переважно на розвиток зовнішніх механізмів системи оцінювання, чії процедури визначаються «Стандартами та рекомендаціями забезпечення якості в ЄПВО» (ESG). Така система забезпечує підтримку європейського підходу до зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, в рамках якого заклади вищої освіти можуть бути оцінені закордонними агентствами поза межами своєї країни, таким чином збільшуючи Європейський вимір оцінювання якості.

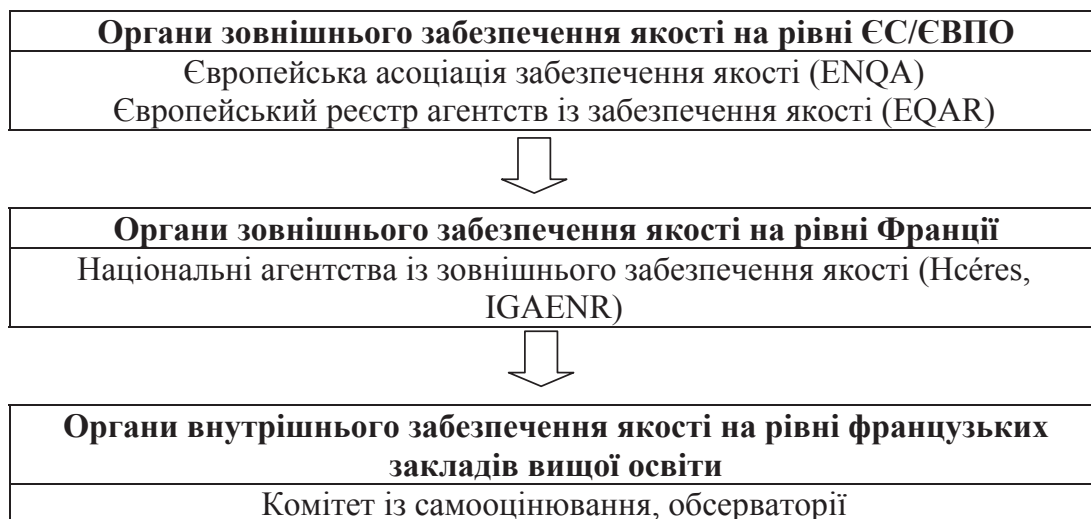

Рис. 1. Система забезпечення якості вищої освіти Франції

Джерело: Mospan, N. (2018a). Quality Assurance Organisational and Management Structure in the European Union. *Educological Discourse*. № 1–2. P. 370.

На національному рівні французька система оцінювання якості вищої освіти поділяється на систему зовнішнього та внутрішнього оцінювання якості. Характерним для національної системи зовнішнього

оцінювання якості є її обов'язковість для всіх французьких закладів вищої освіти, які видають дипломи, визнані державою. Витрати на експертизу покриваються за рахунок бюджету агентства (заклади вищої

освіти не платять безпосередньо за процедуру оцінювання), які є державними установами (QACHE, 2015, с. 19).

Кількість агентств варіюється залежно від етапів становлення національної системи оцінювання якості освіти. Становлення французької системи оцінювання якості вищої освіти триває три десятиліття, періодизація якої визначена на основі реформування головного національного агентства з оцінювання якості. *Перший етап* (1984–1995 р.) – започаткування системи оцінювання якості вищої освіти; *другий етап* (1996–2005 р.) – створення механізму внутрішнього оцінювання якості вищої освіти; *третій етап* (2006–2012 р.) – централізація та стандартизація системи оцінювання якості вищої освіти; *четвертий етап* (2013 р. і донині) – інституціалізація системи оцінювання якості вищої освіти (QACHE, 2015, с. 19; Overview, 2017, с. 31; Paivandi, 2017; Quality Assurance in Higher Education. France, 2018). Варто підкреслити, що до 2014 р. національне агентство зазнало значних змін та було двічі переформатовано з Національного комітету з оцінювання державних установ (CNE) (1984 р.) до Агентства з оцінювання досліджень та вищої освіти (AERES) (2006 р.) та до Вищої ради з оцінювання досліджень та вищої освіти (Hcéres) (2013 р.). Враховуючи ці зміни, наведемо перелік зовнішніх агентств з оцінювання якості вищої Франції:

- Вища рада з оцінювання досліджень та вищої освіти (Hcéres) (колишній (CNE) та пізніше (AERES));
- Генеральна інспекція державного управління освітою та навчанням (IGAENR);
- Комісія дипломованих інженерів (CTI);
- Комісія з оцінювання підготовки та дипломів у сфері менеджменту (CEFDG);
- Консультативна національна комісія університетських технологічних інститутів (CCN-IUT).

Структура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти Франції складається з національних агентств. Провідним органом з оцінювання якості вищої освіти є *Вища рада з оцінювання досліджень та вищої освіти (Hcéres)*. Це незалежний адміністративний орган, відповідальний за оцінювання вищої освіти та державних досліджень, створений згідно Закону «Про вищу освіту та дослідження» від 2013 р. Вища рада з оцінювання (Hcéres) на запит Міністерства вищої освіти та досліджень видає висновки та пропозиції щодо викладання, програм, організації та результатів освітньої системи та підготовки викладачів.

Вища рада з оцінювання (Hcéres) несе відповідальність за оцінювання закладів вищої освіти, науково-дослідних організацій, фондів наукової співпраці та Національного агентства досліджень, а також за оцінювання якості,

проведеного іншими органами; оцінювання дослідницьких підрозділів; оцінювання дипломів, призначене закладом вищої освіти, або перевірку процедури оцінювання, здійснену іншими органами; оцінювання викладацького та науково-дослідного персоналу та місії, покладених на них законом та статутом; сприяння діяльності з поширення науково-технічної та виробничої культури в кар'єрі викладацьких і науково-дослідних кадрів; оцінювання інвестиційних програм, а також приватно-правових структур, які отримують державні кошти, призначені для наукових досліджень та вищої освіти.

Вища рада з оцінювання (Hcéres) управляється радою з тридцяти членів. Президент, призначений з числа членів ради, після консультацій з парламентськими комітетами очолює Вищу раду і має повноваження керувати її членами. Члени Вищої Ради не можуть одночасно керувати закладами вищої освіти або науковим органом, головувати в національному комітеті з наукових досліджень (le Comité national contribue à l'élaboration de la politique scientifique (CoNRS)) або будь-якому іншому агентстві з оцінювання, а також бути членом Національного університету (CNU) або Національного комітету (l'enseignement supérieur et de la recherche (CNESER)) або (Conseil supérieur de la recherche et de la technologie (CSRT)). Вища Рада забезпечує узгодженість процедур оцінювання агентства та гарантує його якість. Вища рада з оцінювання (Hcéres) включає Науково-технічну обсерваторію, яка створена в 1990 р. як незалежна група громадських інтересів (Overview, 2017, с. 32; Quality Assurance in Higher Education. France, 2018).

Генеральна інспекція державного управління освітою та дослідженням (L'inspection générale de l'administration de l'éducation nationale et de la recherche (IGAENR)) створена в 1965 р. та підпорядковується Міністерству національної освіти та молоді та Міністерству вищої освіти та дослідження. Щорічна програма її роботи визначається міністрами. Генеральна інспекція здійснює контроль, дослідження та оцінювання, формулює пропозиції щодо ефективності системи освіти та досліджень; здійснює моніторинг системи освіти, підтримуючи різних суб'єктів освітнього процесу на державному, університетському та навчальному рівнях; здійснює моніторинг територіальної реорганізації академій, що впливає на відносини останніх із закладами вищої освіти; контролює дотримання домовленості між державою та закладами вищої освіти щодо автономного управління (I.G.A.E.N.R.).

Консультативна національна комісія університетських технологічних інститутів створена згідно з Указом № 84-1004 від 12 листопада 1984 р. для оцінювання якості університетських

технологічних інститутів. Консультативна національна комісія несе відповідальність за оцінювання освітніх програм; надання дозволу на відкриття нових кафедр на початку кожного навчального року; аналіз рекомендації щодо додаткових модулів; забезпечення якості освітніх послуг (Overview, 2017, с. 31).

Комісія дипломованих інженерів (Commission des Titres d'Ingénieur (CTI)) створена згідно з «Кодексом про освіту» у 1934 р. Це некомерційна організація, офіційно визнана незалежним органом, відповідальним за проведення акредитації програм інженерного профілю, підвищення якості інженерної освіти та просування освітніх програм підготовки інженерів у Франції та за кордоном. У рамках своїх функцій Комісія дипломованих інженерів допомагає закладам вищої освіти відповідати потребам студентів і компаній в умовах інтернаціоналізації вищої освіти; проводить оцінювання та акредитацію установи, щодо права присуджувати кваліфікацію інженера; здійснює оцінювання інженерних програм, які пропонуються французькими та іноземними закладами вищої освіти за запитом установ та відповідних урядів; вносить пропозиції, щодо розвитку французької інженерної освіти; відповідає за управління власними фінансами.

До складу Комісії дипломованих інженерів входять представники академічних кіл (16 членів) та промисловості (16 членів), а також студенти. Вони призначаються міністром, відповідальним за вищу освіту, на чотирирічний термін, який може поновлюватися один раз. Вони працюють на добровільних засадах і виконують різні функції, зокрема укладають довідкові документи щодо програм підготовки інженерів, здійснюють експертизу, обговорюють та голосують щодо результатів акредитації, представляють Комісію перед іншими зацікавленими сторонами. Крім того, близько 100 експертів надають допомогу в галузях науки, освіти, міжнародних відносин та забезпечення якості. Комісія сприяє розвитку культури забезпечення якості у французьких інженерних школах та відповідно до «Стандартів та рекомендацій забезпечення якості в ЄПВО» та інтернаціоналізації забезпечення якості. Для цього Комісія співпрацює з іншими французькими та міжнародними агентствами із забезпечення якості за двосторонніми угодами (CTI. Commission des Titres d'Ingénieur).

Комісія з оцінювання підготовки та дипломів у сфері менеджменту створена у 2001 р. спеціально для оцінювання якості бізнес-шкіл. Місія Комісії полягає в організації методів контролю якості вищої освіти у сфері торгівлі та управління з метою побудови Європейського простору вищої освіти. Комісія також досліджує розвиток управління

вищою освітою; контролює освітню діяльність закладів вищої освіти через оцінювання освітніх курсів; здійснює оцінювання якості в рамках процедури дозволу на видачу диплому, визначеної Указом «Про дипломи, видані приватною вищою технічною освітою та консульськими установами, визнаними державою» від 8 березня 2001 р.

Діяльність Комісії фокусується на моніторингу потреб у підготовці фахівців у певній професійній галузі, аналізі та оцінюванні організації закладів вищої освіти (структура управління, адміністративний та викладацький персонал, дослідження та фінанси), цілей навчання, залученні роботодавців до розробки програм. Комісія розглядає в середньому тридцять справ на рік щодо прохань про отримання акредитації, права присвоювати ступінь магістра або прохань про визнання державою іноземного диплому. Комісія може також вимагати відкликання акредитації та права присвоювати ступінь магістра. Пропозиції та рекомендації Комісії щодо покращення освітньої діяльності закладів вищої освіти впливають на державні рішення (Les missions. Commission d'évaluation des formations).

На підставі визначеного вище, зазначимо, що система зовнішнього забезпечення якості вищої освіти Франції здійснює: 1) оцінювання закладів вищої освіти; 2) оцінювання дослідних підрозділів закладів вищої освіти та наукових досліджень; 3) оцінювання освітніх програм і ступенів (бакалавр, магістр та докторантура); 4) перевірку процедури оцінювання викладачів. Ця система складається із зовнішніх національних незалежних агентств із забезпечення якості, які поділяються за галузю підготовки (див. Табл. 1).

Структура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Франції. Зауважимо, що з 1996 р. університети повинні здійснювати самооцінювання своїх освітніх програм, яке включає проведення опитування студентів. З прийняттям *Закону «Про фінанси» (Loi organique relative aux lois de finances (LOLF))* від 2001 р. зростає необхідність внутрішнього оцінювання якості французьких закладів вищої освіти, оскільки, за Законом, бюджет розподіляється між закладами вищої освіти на основі результатів освітньо-наукової діяльності. Заклади вищої освіти укладають контракти з урядом та отримують асигнування з бюджету лише на підставі проведення самооцінювання. З наданням широкої автономії університетам Законом «Про свободу та відповідальність університетів» (*Loi relative aux libertés et responsabilités des universités (LRU)*) від 2007 р., відповідальність за управління якістю освітніх послуг першочергово лягає на заклади вищої освіти. Крім того, Закон «Про вищу освіту та дослідження» № 2013-660 від 22 липня 2013 р.

Таблиця 1

Органи зовнішнього оцінювання якості вищої освіти

Організації	Повноваження
Вища рада з оцінювання досліджень та вищої освіти	Відповідає за оцінювання закладів вищої освіти та дослідницьких установ, навчальних курсів та дослідницьких груп (французьких та іноземних). Включає Науково-технічну обсерваторію.
Генеральна інспекція державного управління освітою та дослідженням	Здійснює оцінювання управління державних коштів в університетах та науково-дослідних організаціях; контроль за виплатою заробітної плати; фінансування спільних дослідницьких підрозділів.
Комісія дипломованих інженерів	Здійснює оцінювання освітніх програм для підготовки майбутніх інженерів.
Комісія з оцінювання підготовки та дипломів у сфері менеджменту	Здійснює оцінювання якості вищої освіти у сфері бізнесу та менеджменту.
Консультативна національна комісія університетських технологічних інститутів	Здійснює оцінювання якості освіти університетських технологічних інститутів.

Джерело: складено авторами самостійно

вимагає, щоб кожна установа внутрішньому рівні створила комітет із самооцінювання. Отже, цими нормативно-правовими документами закладено основу для прищеплення відповідальності університетській системі як частині національної системи забезпечення якості.

Процедура внутрішнього оцінювання якості французьких закладів вищої освіти може проводитися одноразово або бути постійним процесом. З цією метою заклади вищої освіти створили внутрішні спеціалізовані служби для збору даних – «обсерваторії», які збирають дані, проводять опитування та складають внутрішні показники для студентів і випускників, для підвищення своїх статистичних та аналітичних можливостей. Крім того, створили комітети із самооцінювання, до складу яких деякі університети включають студентів.

Процедура самооцінювання закладів вищої освіти (або внутрішнього оцінювання) впроваджуються в університетах під наглядом національних зовнішніх агентств Агентства з оцінювання досліджень та вищої освіти (AERES) та Відділом цифрової освіти (La direction du numérique pour l'éducation (DNE)). Цей відділ відповідає за створення та впровадження цифрової освітньої державної служби, а також за управління та впровадження інформаційних систем в освіту. Ці агентства надають допомогу закладам вищої освіти щодо змісту та процедури проведення самооцінювання через консультації та рекомендації. Рекомендації викладені в «Довіднику стандартів управління якістю у французьких закладах вищої освіти» (Livre des références (LDR)) (Handbook of Standards), який

складається з трьох розділів (освітня політика, наукова політика та управління), які відповідають основним напрямкам діяльності університетів. Заклади вищої освіти змушені визначати свої сильні, слабкі сторони та свій прогрес, що воно набуває глобального погляду на те, як це працює (Quality Assurance in Higher Education. France, 2018).

Крім того, інший інститут з оцінювання якості – Мережа якості вищої освіти та досліджень (REseau quaLité en Enseignement superieur et Recherche (RELIER)), членами якої є всі французькі університети, проводить навчальні курси та семінари для членів мережі та комітетів із самооцінювання, сприяє обміну персоналом із забезпечення якості. До складу мережі входять керівники закладів вищої освіти та викладачі-дослідники, які беруть участь в управлінні своїм закладом та у впровадженні механізмів внутрішнього оцінювання якості. До головного комітету мережі обирають 15 членів (Overview, 2017, с. 30). Мережа якості вищої освіти (RELIER) сприяє зміцненню культури якості та знань, обміну практиками, надає підтримку управлінським командам та зацікавленим сторонам знання та інструменти для розвитку процесу управління якістю; сприяє розвитку стандартів забезпечення якості вищої освіти на національному та міжнародному рівнях (RELIER – REseau quaLité en Enseignement superieur et Recherche Details).

На підставі вивчених джерел, нормативно-правових документів, офіційних сайтів французьких агентств із забезпечення якості та здійсненого аналізу наводимо узагальнену структуру системи забезпечення якості вищої освіти Франції (див. Рис. 2).

Рис. 2. Структура системи забезпечення якості вищої освіти Франції

Джерело: складено авторами самостійно

Висновки. Здійснений аналіз структури системи забезпечення якості вищої освіти Франції дозволяє підсумувати, що національна система оцінювання якості першочергово підпорядковується Європейській асоціації забезпечення якості вищої освіти (ENQA) та Європейському реєстру агентств із забезпечення якості вищої освіти (EQAR), що гарантує відповідність його освітньої діяльності «Європейським стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти в ЄПВО» (ESG). Ці інститути спрямовані переважно на розвиток зовнішніх механізмів системи оцінювання, чії процедури визначаються «Стандартами та рекомендаціями забезпечення якості в ЄПВО».

На національному рівні якість вищої освіти забезпечується шляхом зовнішнього оцінювання та внутрішнього самооцінювання закладів вищої освіти, дослідних установ та освітніх програм, яке здійснюється декількома організаціями,

зокрема Вища рада з оцінювання досліджень та вищої освіти (Hcéres), Генеральна інспекція державного управління освітою та навчанням (IGAENR), Комісія дипломованих інженерів (CTI), Комісія з оцінювання підготовки та дипломів у сфері менеджменту (CEFDG) та Консультативна національна комісія університетських технологічних інститутів (CCN-IUT). Ці національні агентства мають галузеву спрямованість та працюють у певному сегменті. При цьому система та процедури внутрішнього контролю якості займають провідне місце. Характерною рисою системи забезпечення якості вищої освіти Франції є розмаїття органів та їхніх функцій.

Перспективи подальших досліджень бачимо в дослідженні досвіду Франції щодо відповідності забезпечення якості вищої освіти вимогам ринку праці.

References

- Abbas, J. (2020). HEISQUAL: A modern approach to measure service quality in higher education institutions. *Studies in Educational Evaluation*, 67, 100933. <https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2020.100933>
- CTI. *Commission des Titres d'Ingénieur*. <http://www.cti4commission.fr>
- Daradjat, A. (2020). Better quality of education in Asia: Taking panel data of state legitimacy, democracy and public services. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 15 (6), 1685–1697
- Del Mar Lorenzo Moledo, M., et.al. (2020). Service-learning in the Spanish university system. A study focused on course evaluation. *Aula Abierta*, 49 (4), 353–362. <https://doi.org/10.17811/rifie.49.4.2020.353-362>
- Handbook of Standards for Quality Management in French Higher Education Institutions* (2003). Livre des Références. Inspection générale de l'administration de l'éducation nationale et de la recherche (I.G.A.E.N.R.). *Organigramme de L'administration Centrale*. <https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr>
- Kong, Y., Zuo, Y., Shen, Y., Li, H., Liu, J. (2020). Development of Practical Teaching Quality Evaluation System within the Community General Practice Base. *Chinese General Practice*, 23 (34), 4362–4370.

- Les missions. Commission d'évaluation des formations et diplômes de gestion.* <https://www.cefdg.fr/fr/La-cefdg/missions>
- Mospan, N. (2018a). Quality Assurance Organisational and Management Structure in the European Union. *Educological Discourse*, 1–2 (20–21), 363–373. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2018.1-2.1162>
- Mospan, N. V. (2018b). *Visha osvita ta rinok praci Yevropejskogo Soyuzu: tendenciyyi vzayemodiyi: Monografiya [Higher education and the labor market of the European Union: trends in interaction: Monograph]*. S. O. Sysoieva (Ed.). Edelweiss.
- Mulay, R. V., Khanna, V. T. (2020). An empirical study on quality improvement in higher education institutions with reference to selected processes. *Quality Management Journal*, 28 (1), 41–56. <https://doi.org/10.1080/10686967.2020.1848367>
- Overview of the Quality Assurance System in Higher Education: France* (2017). National Institution for Academic Degrees and Quality Enhancement of Higher Education. Kodaira.
- Paivandi, S. (2017). *Quality Assurance in France. The Gradual Emergence of a New Culture.* Studers Press. <http://www.studerapress.com/wp-content/uploads/2017/04/9-Quality-Assurance-in-France-The-Gradual-Emergence-of-a-New-Culture.pdf>
- Quality Assurance in Higher Education. France* (2018). EURIDICE. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/france/quality-assurance-higher-education_en
- Quality Assurance of Cross-Border Higher Education (QACHE)* (2015). Country Report France. <https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/02/QACHE-Country-Report-France.pdf>
- RELIER-REseau qualIté en Enseignement superieur et Recherche Details.* <https://www.apollo.io/companies/RELIER-REseau-qualIté-en-Enseignement-superieur-et-Recherche/5da373916cc14a0001071c4f?chart=country>
- Sysoieva, S., Mospan, N. (2019). The EU experience of providing graduates with employment: conclusions for Ukraine. *Education: Modern Discourses*, 2, 78–83. <https://doi.org/10.32405/2617-3107-2019-1-9>

СИСТЕМА ОБЕСПЕЧЕНИЯ КАЧЕСТВА ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ ВО ФРАНЦИИ

Моспан Наталья, доктор педагогических наук, доцент,
профессор кафедры английской филологии и перевода Института филологии,
Киевский университет имени Бориса Гринченко,
ул. Тимошенко, 13-б, 04212 Киев, Украина,
Monavik@ukr.net

Дурдас Алла, старший преподаватель кафедры современных европейских языков,
Киевский национальный торгово-экономический университет,
ул. Киото, 19, 02000 Киев, Украина,
a.durdas@knute.edu.ua

В статье представлена система обеспечения качества высшего образования Франции, раскрыты особенности структуры этой системы; охарактеризована деятельность национальных агентств внешнего и внутреннего оценивания качества. Показано, что становление французской системы оценивания качества высшего образования продолжается три десятилетия. Определена периодизация становления системы обеспечения качества высшего образования на основе реформирования главного национального агентства по оцениванию качества. Перечислены национальные нормативно-правовые документы регулирования качества. Доказано, что характерной чертой французской системы обеспечения качества высшего образования является ее подчиненность агентствам (ENQA и EQAR) и регулирующим документам («Европейские стандарты и рекомендации по обеспечению качества высшего образования ЕПВО») на европейском уровне. На национальном уровне качество высшего образования обеспечивается путем внешнего оценивания и внутреннего самооценивания университетами. Специфика структуры французской системы внешнего оценивания качества заключается в разнообразии внешних агентств и их полномочий. Полноправным независимым органом является Высший совет по оцениванию исследований и высшего образования (Hcéres). Национальные агентства по внешнему оцениванию имеют отраслевую направленность и работают в определенном сегменте, опираясь на процедуры внутреннего контроля качества. Внутреннее самооценивание является обязательной процедурой для всех французских университетов, которые выдают дипломы, признанные государством.

Ключевые слова: внешние агентства; высшее образование; обеспечение качества; система; Франция.

QUALITY ASSURANCE SYSTEM IN HIGHER EDUCATION IN FRANCE

Mospan Natalia, Doctor of Sciences in Pedagogy, Associate Professor,
Professor of English Philology and Translation Department,
Institute of Philology,
Boris Grinchenko Kyiv University,
13-b Tymoshenko Str., 04212 Kyiv, Ukraine,
Monavik@ukr.net

Durdas Alla, Senior Lecturer,
Department of Modern European Languages,
Kyiv National University of Trade and Economics,
19 Kyoto Str., 02000 Kyiv, Ukraine,
a.durdas@knote.edu.ua

The article presents the quality assurance of higher education in France and reveals the system structure peculiar features. The authors characterize the activity of national agencies for external and internal quality assessment. We show that the formation of French quality assurance in higher education has lasted for three decades. The periodization of the quality assurance shaping in higher education is determined based on reforming the principal national agency for quality. The article illustrates the national legislative documents that regulate external and internal French quality assurance. We believe that a specific feature of the French system of quality assurance in higher education is its subordination to agencies (ENQA and EQAR) at the EU level. The article reveals that the French system of quality assurance in higher education is regulated by legal documents («Standards and recommendations for quality assurance in the EHEA»(ESG)) at the European level; a number of national laws, including the Law on Finance (2001), the Law on Freedom and Responsibility of Universities (2007), the Law on Higher Education and Research (2013); national recommendations and handbooks that form the norms and procedures for assessing the quality of universities. Higher education quality assurance is provided through external assessment and internal self-assessment by universities at the national level. The specificity of the French external quality assessment system's structure lies in the variety of external agencies and their powers. The High Council for Evaluation in Research and Higher Education (Hcéres) is an independent body. The others external agencies are the Inspectorate General for Public Administration of Education and Training (IGAENR), the Commission of Chartered Engineers (CTI), the Commission for the Evaluation of Management Training and Diplomas (CEFDG) and the Advisory National Commission of University Institutes of Technology (CCN-IUT). National external assessment agencies have a sectoral focus and work in a specific segment, relying on internal quality control procedures. Internal self-assessment is mandatory for all French universities that issue state-recognized diplomas.

Keywords: external agencies; France; higher education; quality assurance; system.

Стаття надійшла до редакції 28.02.2021
Прийнято до друку 25.03.2021